



UNIVERSITY OF GOTHENBURG
Institutionen för neurovetenskap och fysiologi
Arbetssterapi

EXAMENSARBETE I ARBETSTERAPI, 15 hp
Grundnivå
Inom arbetsterapeutprogrammet, 180 hp

våren 2012

Titel

Hundens betydelse för klienter inom arbetssterapi - amerikanska arbetsterapeuters erfarenheter av arbete med hund i arbetsterapeutiska interventioner

Författare

Jarl, Josefin
Tällberg, Terese

Handledare

Olsson, Anna-Karin
Fil, mag, leg. Arbetsterapeut

Examinator

Hägglöm-Kronlöf, Greta
Med, dr, leg. Arbetsterapeut

Sammanfattning

Bakgrund:

Som medel till ökad aktivitet används inom arbetssterapi exempelvis klienters fysiska och sociala miljö. Studier visar att hundens närvaro har påvisat positiva effekter såsom minskad upplevelse av stress samt sänkt blodtryck. En trygg social miljö kan vara ett bidragande stöd för att underlätta aktivitetsutförandet, öka motivation samt ge aktiviteten en ny mening. De fåtal studier som gjorts gällande hundar och arbetssterapi indikerar att hundar kan vara användbara inom arbetssterapi men framförallt att ytterligare forskning behövs. Då hundar använts länge inom arbetssterapi i Förenta staterna (USA) kan det därav vara angeläget att beskriva klinikernas erfarenheter av hundens betydelse för klienter i arbetsterapeutiska interventioner.

Syfte:

Att beskriva amerikanska arbetsterapeuters erfarenheter av hundens betydelse för klienter i arbetsterapeutiska interventioner.

Metod:

En kvalitativ metod med induktiv ansats användes för studien. Fem arbetsterapeuter verksamma i USA som arbetar med hund, intervjuades via en öppen intervju inom förvalda frågeområden. Analysen utfördes med utgångspunkt från Malteruds kvalitativa analysprocess.

Resultat:

Arbetsterapeuterna har erfarit att hunden motiverar klienter till ökad delaktighet exempelvis genom att hunden gör aktiviteterna meningsfulla och/eller roliga. Hunden bidrar med att skapa en tillåtande miljö som leder till att klienter utför aktiviteter som vanligtvis är svåra för dem. Det framgår även att hunden medverkar till en ökad emotionell säkerhet hos klienter vilket gör att de upplever en känsla av trygghet när hunden är närvarande i interventioner.

Slutsats:

Hunden anses vara betydelsefull för klienter då de bidrar till att öka deras motivation, gör aktiviteterna meningsfulla samt medverkar till en tryggare social och emotionell miljö. För att dessa effekter ska möjliggöras förutsätts att hundar är eller kan bli ett intresse hos klienten.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Institutionen för Neurovetenskap and Fysiologi, Arbetssterapi/Fysioterapi

Besöksadress: Arvid Wallgrens Backe hus 2 Postadress: Box 455, 405 30 Göteborg,

Tel 031-786 0000 Fax 031-786 5723



UNIVERSITY OF GOTHENBURG
Institute of Neuroscience and Physiology
Occupational therapy

BACHELOR THESIS IN OCCUPATIONAL THERAPY, 15 higher credits Spring 2012
First cycle
Within occupational therapy programme, 180 credits

| | |
|--|--|
| Title The dog's meaning for the clients within occupational therapy- American occupational therapists experiences of the dogs meaning within occupational therapy interventions | |
| Author Jarl, Josefin Tällberg, Terese | Supervisor Olsson, Anna-Karin MSc, reg. Occupational therapist Examiner Hägglom-Kronlöf, Greta PhD, reg. Occupational therapist |
| Abstract Background: The clients' physical and social environment may be used as a mean to increase activity within occupational therapy. Studies show that the dog's presence has positive effects such as stress reduction and decreased blood pressure. A safe social environment may be a contributory support to facilitate occupational performance, increase motivation and give activities new meaning. The limited amount of studies regarding dogs and occupational therapy indicates that dogs may be useful within occupational therapy but particularly that further research is needed. As dogs have been used within occupational therapy in the United States of America for a long time it is therefore of importance to describe the clinicians' experiences. Purpose: The purpose of the study is to describe American occupational therapists experiences of the dog's impact on their clients within occupational therapy interventions. Method: A qualitative method with an inductive approach was chosen for the study. Five occupational therapists working in The United States of America that worked with dogs were interviewed using an open interview approach within chosen topics for discussion. The analysis was done on basis of Malteruds qualitative analysis process. Results: Occupational therapist express that the dog motivates clients to increase participation since the dog makes the activities meaningful and/or more fun. The dog helps to create a permissive environment that contributes the clients to perform activities that usually are challenging for them. It is also clear that the dog contributes to a greater emotional safety of clients so that they experience a sense of security when the dog is present in the interventions. Conclusion: The dog is considered to be of importance for clients since they help to increase their motivation, makes the activities meaningful and contributes to a safer social and emotional environment. For these effects to be facilitated it assumes that dogs are or may be an interest of the client. Keywords: Occupational Therapy, dogs, AAT, AAA, motivation, environment | |

Innehållsförteckning

| | |
|---|-----------|
| Bakgrund | 4 |
| Syfte | 5 |
| Metod | 5 |
| Metodval | 5 |
| Procedur | 5 |
| Undersökningsgrupp | 6 |
| Analys | 6 |
| Resultat | 7 |
| Ökar motivation och meningsfullhet | 7 |
| Ökar motivation..... | 7 |
| Arbetsterapin blir rolig och meningsfull..... | 8 |
| Klienter får ta mer ansvar..... | 9 |
| Skapar en tillåtande miljö | 9 |
| Får klienter att utföra aktiviteter som är svåra..... | 9 |
| Bidrar till att klienter börjar kommunicera..... | 9 |
| Ökar sociala interaktioner..... | 10 |
| Ökad emotionell säkerhet | 10 |
| Bidrar till en känsla av trygghet..... | 11 |
| Hjälper klienter att utveckla förståelse för egna och andras känslor..... | 12 |
| Ger ökat självförtroende..... | 12 |
| Diskussion | 13 |
| Metoddiskussion | 13 |
| Resultatdiskussion | 14 |
| Slutsats | 17 |
| Referenslista | 18 |

Bakgrund

Arbetsterapi syftar till att underlätta vardagen för människor med funktionsnedsättningar, tillfällig eller långvarig skada/sjukdom samt prevention. Detta sker genom vad som inom arbetsterapi kallas för arbetsterapeutiska interventioner, där aktiviteter används med avseende att öka klienters delaktighet i det vardagliga livet. Som medel till ökad aktivitet används exempelvis klienters fysiska och sociala miljö. I klienters sociala miljö kan husdjur såsom hundar ingå (1). Studier visar att hundens närvaro har påvisat positiva effekter såsom minskad upplevelse av stress och sänkt blodtryck (2, 3). Det finns även studier som visar att hundens sällskap under promenader bidragit till ökade sociala kontakter med nya människor (4).

I arbetsterapeutiska interventioner anpassas aktiviteten efter klienters resurser, svårigheter, intressen samt motivation (5). Enligt Model of Human Occupation (MoHO) (1) beskrivs att viljekraft, även kallat motivation, syftar till engagemang i aktivitet utifrån de tankar och känslor klienten har gällande aktiviteten. Dessa känslor kan handla om klientens uppfattning av den egna kapaciteten för att kunna utföra aktiviteten, klientens intressen samt aktivitetens värde för dem. Vilket värde en aktivitet har kan bero på klientens tidigare erfarenheter, omgivningens syn samt klientens sociala miljö (1). En trygg social miljö kan vara ett bidragande stöd för klienter till att underlätta utförandet av aktiviteten, öka deras viljekraft samt ge aktiviteten en ny mening. Aktiviteternas nivå bör utmana klientens mentala, fysiska och sociala kompetens (6, 7) för att bygga upp, underhålla eller stärka självkänslan (8). Att identifiera klientens resurser samt viljekraft till engagemang i aktivitet blir därav en viktig förutsättning för arbetsterapeutiska interventioner (1).

I arbetsterapeutiska interventioner kan arbetsterapeuten använda sig av olika teoretiska utgångspunkter för att möjliggöra klientens engagemang i meningsfulla aktiviteter. I den arbetsterapeutiska praxismodellen The Occupational Therapy Intervention Process Modell (OTIPM) (9) delas arbetsterapeutiska interventioner in i fyra olika modeller: en för aktivitetsträning, en pedagogisk, en för kompensation samt en modell för förbättring av personliga faktorer och kroppsfunktioner. Modell för förbättring av personliga faktorer och kroppsfunktioner innefattar användande av aktivitet för att återfå eller utveckla personliga faktorer och kroppsfunktioner (9). Som modell för förbättring av personliga funktioner och kroppsfunktioner kan arbetsterapeuten exempelvis använda sig av skapande aktiviteter som medel för aktivitet. Skapande aktiviteter kan användas inom många olika arbetsområden och med klienter i alla åldrar. Syftet med aktiviteterna kan vara att klienten ska få ökat självförtroende och självkänsla, träna på samarbete eller hitta motivation till engagemang i aktiviteter (10). Det är viktigt att valet av aktivitet väljas utifrån klientens intresse för att påverka deras aktivitetsutförande. Om hundar är ett intresse för klienten skulle införandet av en hund i klientens sociala miljö kunna användas som mål och medel för ökad delaktighet i aktiviteter i arbetsterapeutiska interventioner (1).

Det finns inga studier kring svenska arbetsterapeuters användande av hundar i samband med interventioner. Hundar har dock funnits inom vården under en längre tid där deras två viktigaste uppgifter inneburit att fysiskt kunna hjälpa sin ägare att ersätta en förlorad kroppsfunktion samt att stärka självkänslan hos personer med funktionshinder (11, 12). I Sverige har hundar även funnits på olika äldreboenden (11, 12) då personalen tagit med sina privata hundar. Det har inte funnits någon strukturerad verksamhet eller krav på hur hundar och dess förare inom vården ska kontrolleras förrän år 2008 då Svenska Vårdhundskolan startades (12). Svenska Vårdhundskolans syfte är att utbilda hundförare och hundar för arbete inom vården samt att utbilda legitimerad vårdpersonal såsom arbetsterapeuter, sjukgymnaster och sjuksköterskor i att använda hundar i interventioner med klienter. Efter godkänt prov

utgör föraren och hunden ett vårdhundsteam. Vårdhundskolan utbildar i nuläget främst vårdpersonal som arbetar inom verksamheter för klienter med demenssjukdom, förvärvad hjärnskada eller funktionsnedsättningar efter stroke. Där arbetar hunden huvudsakligen inom sex olika områden såsom träning av minne, finmotorik, social kompetens och kognitiva förmågor samt fysisk träning och träning efter stroke (12).

Tidigare studier kring hundars påverkan vid interventioner inom vården visar på att hundar kan bidra till ökad social interaktion med omgivningen, ökad känsla av självständighet, ökad trygghet samt ökat engagemang i aktiviteter (13, 14). Dessa fynd är mycket centrala och viktiga även inom arbetsterapi vilket indikerar att det skulle kunna vara värdefullt att använda hundar i arbetsterapeutiska interventioner för att öka klienternas delaktighet (1, 8). Trots fåtal studier angående användandet av hundar i arbetsterapeutiska interventioner indikerar de att hundar kan vara användbara men framför allt att ytterligare forskning behövs (15). Resultat från sådana studier skulle kunna leda till ett ökat intresse för metoden hos svenska arbetsterapeuter och deras arbetsgivare. Då hundar använts länge inom arbetsterapi i Förenta staterna (USA) är det viktigt att tydliggöra de erfarenheter och kunskaper som finns bland kliniskt verksamma amerikanska arbetsterapeuter om hundens betydelse för klienter i arbetsterapeutiska interventioner.

Syfte

Att beskriva amerikanska arbetsterapeuters erfarenheter av hundens betydelse för klienter i arbetsterapeutiska interventioner.

Metod

Metodval

En kvalitativ metod för datainsamling och analys valdes då dokumenterad kunskap kring hundens betydelse för klienter i arbetsterapeutiska interventioner är begränsad. Kvalitativa metoder anses lämpliga för att fånga och beskriva ny kunskap om upplevda erfarenheter. En induktiv ansats valdes för att förstärka ett upptäckande synsätt genom forskningsprocessen (16).

Procedur

Genom Svenska Vårdhundskolan förmedlades kontakt med en amerikansk arbetsterapeut som arbetade med hund i arbetsterapeutiska interventioner. Med hjälp av denna kontakt skickades information om studien och dess syfte till tjugo amerikanska arbetsterapeuter, som arbetar med hund i interventioner, för att se om intresse för deltagande i studien fanns. Sju arbetsterapeuter svarade att de var intresserade. Uppföljning gjordes efter några veckor då en ny förfrågan skickades till de arbetsterapeuter som anmälde sitt intresse och fem av dem svarade att de fortfarande ville delta. Därefter skickades ett informationsbrev med fler detaljer om proceduren, samtycke samt information om att det var frivilligt att delta och att de kunde avbryta studien utan att ange orsak. Samtliga arbetsterapeuter återsände skriftligt godkännande för deltagande i studien. Deltagarna kontaktades därefter för bokning av tid för intervju. Samtliga kontakter skedde via e-mail.

Tidsåtgången för intervjuerna varierade mellan 45 till 60 minuter. Intervjuerna genomfördes via Skype, ett internetbaserat kommunikationsprogram med videofunktion. Dessa spelades in och sparades som ljud- och videofiler på datorn. Intervjuerna utfördes på engelska i form av halvstrukturerade intervjuer med frågor kring förvalda frågeområden (16-18). Frågeområdena handlade om hur arbetsterapeuterna reflekterade kring sina erfarenheter gällande hundens

användbarhet vid arbetsterapeutiska interventioner samt deras erfarenheter beskrivna och exemplifierade genom klientexempel. Båda författarna var närvarande vid samtliga intervjuer. Ena författaren hade alltid huvudansvaret medan den andra författaren bistod med följdfrågor.

Materialet från intervjuerna transkriberades i anslutning till varje intervjutillfälle. Författarna turades om att transkribera intervjuerna samt korrekturlästa varandras transkriberingar för att säkerställa materialets kvalitet. Det transkriberade materialet gav totalt 75 sidor text. Efter första intervjun och dess transkribering diskuterades innehåll och intervjuteknik med handledare, vilket ledde till att några frågor justerades för att få fram fler klientexempel samt minska information som inte motsvarade studiens syfte. Därefter utvärderades intervjusituationen efter varje transkribering för att förbättra nästkommande intervju (19).

Undersökningsgrupp

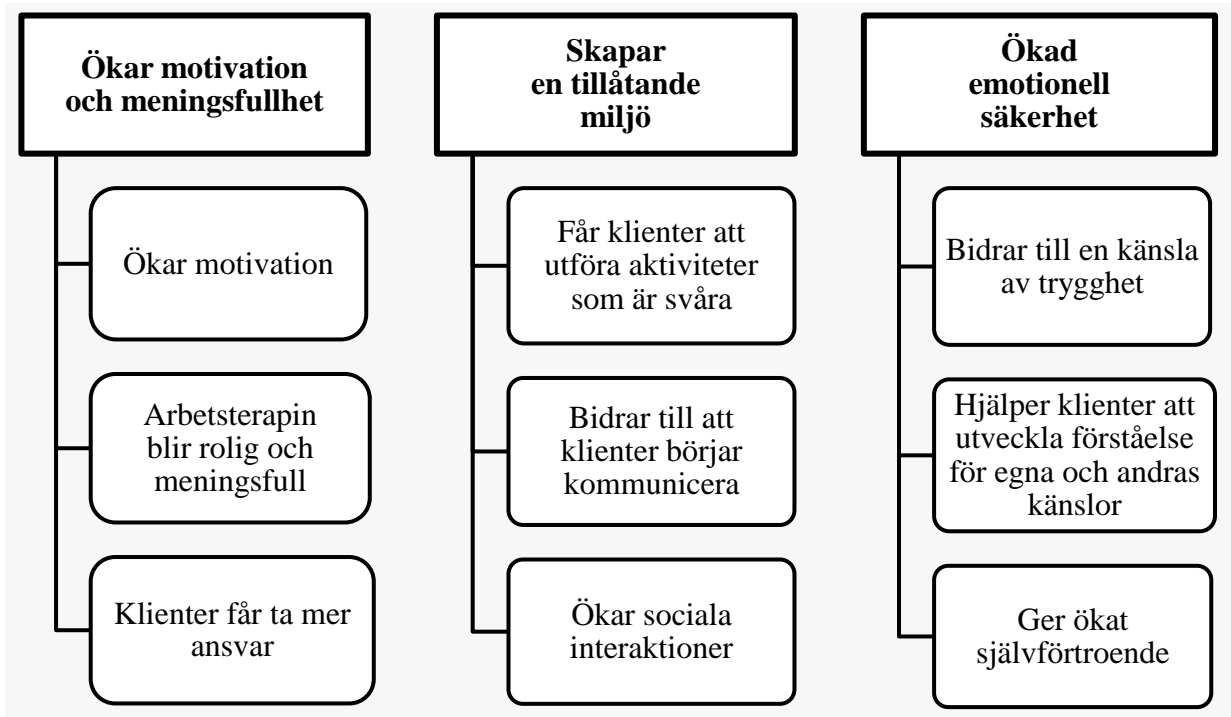
De arbetsterapeuter som inkluderades i studien hade erfarenhet av att använda hund i arbetsterapeutisk intervention med klienter minst tre gånger i månaden. Exklusionskriteriet var de som hade mindre än ett års erfarenhet av att använda hund inom sitt yrkesutövande. Ett rekommenderat urval, som innebar att en person rekommenderar lämpliga deltagare, valdes för att etablera kontakt med arbetsterapeuter då det inte fanns något register över arbetsterapeuter som arbetar med hund i USA. Sammanlagt tillfrågades tjugo arbetsterapeuter, av dessa svarade fem där samtliga var kvinnor i åldrarna 30-47 år. Antalet år som legitimerade arbetsterapeuter varierade mellan 3,5–25 år, de hade arbetat med hund i arbetsterapeutiska interventioner mellan 3-11 år och kom från olika delstater i USA. Arbetsterapeuterna var verksamma inom områdena psykiatri, geriatrik, medicin, barn- och vuxenhabilitering samt med barn inom skolans verksamheter. Fyra av arbetsterapeuter hade genomgått utbildning tillsammans med sin hund och en arbetsterapeut var självlärd utifrån egen erfarenhet. Innan arbetsterapeuterna beslutar att inkludera hunden i de arbetsterapeutiska interventionerna kontrollerar de att klienten inte har allergi eller rädsla för hundar samt om de har ett hundintresse.

Analys

Analys av insamlat material utfördes med fokus på syftet, med utgångspunkt i Malteruds (16) beskrivna analysmetod för kvalitativa intervjuer i fyra steg (16). I första steget lästes materialet igenom för att skapa ett helhetsintryck samt finna preliminära teman som representerade syftet. Dessa preliminära teman var trygghet, motivation, meningsfullt, ökad delaktighet och social interaktion. Författarnas förförståelse och referensramar lades åt sidan. I andra steget utfördes en systematisk genomgång av materialet för att skilja ut vilken information som var relevant, här identifierades även meningsbärande enheter relaterade till studiens syfte. Detta resulterade i 208 meningsbärande enheter. Vid detta steg kodades och systematiserades de meningsbärande enheterna utifrån de preliminära teman som identifierades i föregående fas och olika subteman utkristalliserades. Dessa teman justerades därefter genom att författarna först reflekterade kring respektive subtemas innebörd och sedan grupperade om dessa, vilket resulterade i fem omarbetade teman. Analysens första två steg genomfördes utan att översätta den engelska texten från intervjuerna. I det tredje steget kondenserades innehållet i de meningsbärande enheterna, texten översattes till svenska och en beskrivning av teman och subteman tog form. I sista fasen sammanfattades materialet till en beskrivning med tydlig koppling till studiens syfte (16). Intervjucitat valdes för att tydliggöra innehållet i subteman. För att vara trogen originalmaterialet behölls citaten på engelska. Intervjucitaten justerades från tal- till skriftspråk utan att innehållet förändrades för att underlätta för läsaren (20).

Resultat

Resultatet påvisar att arbetsterapeuterna upplever att hunden motiverar klienter till ökad delaktighet i interventioner exempelvis genom att hunden gör aktiviteterna meningsfulla och/eller roliga. Hunden bidrar med att skapa en tillåtande miljö som leder till att klienter utför aktiviteter som vanligtvis är svåra för dem. Det framgår även att hunden medverkar till en ökad emotionell säkerhet hos klienter vilket gör att de upplever en känsla av trygghet när hunden är närvarande i interventioner, se figur 1.



Figur 1. Presentation av teman med relaterade subteman som beskriver amerikanska arbetsterapeuters erfarenheter av hundens betydelse för klienter i arbetsterapeutiska interventioner.

Ökar motivation och meningsfullhet

Arbetsterapeuterna beskriver att hunden motiverar klienter till aktivitet samt gör arbetsterapin rolig vilket bidrar till att de ser fram emot att få komma till arbetsterapin. Hundens deltagande i interventioner leder även till att klienter tar mer ansvar.

Ökar motivation

Klienter upplevs bli mer motiverade att utföra aktiviteter när hunden är delaktig i interventioner. Arbetsterapeuterna uppmärksammar att klienter verkar mer motiverade att delta en längre tid i aktiviteter, utför aktiviteter snabbare samt utför fler repetitioner, än de vanligtvis gör, då hunden är delaktig i interventionerna. De upplever att klienter är mer motiverade till att engagera sig i aktiviteter när hunden deltar i dessa. Klienter upplevs även finna hundens delaktighet i aktiviteter meningsfull.

Arbetsterapeuterna uttrycker vid flertalet tillfällen att klienter verkar mer motiverade att utföra aktiviteter för hunden än för dem själva. De behöver sällan berätta för sina klienter mer än en gång vad som ska göras. De ser även att klienterna blir mer motiverade att slutföra aktiviteten när arbetsterapeuterna säger att hunden blir glad om de slutför det de påbörjat. De uppmärksammar även att klienter är mer motiverade att utföra aktiviteter när arbetsterapeuterna säger att det är hunden som vill att de ska utföra dessa. Detta framgår i

nedanstående citat där arbetsterapeuten beskriver tillvägagångssätt för att få klienter att lägga pussel för hunden.

”Like I guess, I mean it’s a motivator, like the dog is so motivating compare to us cheering them on going “Go go! You did it, you did it”. It’s like all I have to say is “Oh the dog wants you to do it” and they get excited and they want to do more with the dog. I mean you can get a child to complete a puzzle for a dog much faster for the dog than for you. It’s pretty amazing!”

Aktiviteterna förmodas även bli mer meningsfulla för klienter när de gör aktiviteter för hundens skull som exempelvis att ta hunden på en promenad eller baka hundgodis. Hundens deltagande i interventioner kan motivera klienter till att utföra aktiviteter som arbetsterapeuterna försökt få dem att utföra under en längre tid. De beskriver att enbart hundens närvaro motiverar klienter till ökad delaktighet i interventioner. Det framgår även att klienter utför aktiviteter som de tidigare aldrig gått med på att pröva eller utföra, på grund av exempelvis smärta eller känsla av obehag. I följande citat beskrivs hur en klient med sensitivetsproblematik målar med mat genom att använda sina fingrar och sedan låter hunden slicka bort maten från fingrarna, något han tidigare aldrig gått med på att göra på grund av obehagskänslor.

“I had a little boy that’s doesn’t like to touch food because he had sensitivity issues and doesn’t like to eat. But with the dog I have gotten him to finger paint with the food, like yoghurt or pudding, and he wouldn’t normally touch it. But it was because I had him to put his finger in it [the food] and then I would have him feed [the dog], like let the dog lick his fingers...”

Arbetsterapin blir rolig och meningsfull

Enligt arbetsterapeuterna verkar klienterna inte uppleva det som att de tränar när de utför aktiviteter med eller för hunden. Det lyfts fram att barn bara tycker det är roligt och att de inte tänker på att de tränar för att uppnå sina mål, när de leker med hunden eller ger den mat. Vuxna klienter upplevs få en ökad motivation i interventioner med hunden och de tänker oftast inte på att det är en behandlingssituation. Att få interventioner att kännas roliga för klienter är en del av arbetsterapeuternas syfte med att använda hunden, vilket följande citat belyser.

“I think that they’re [the clients] actually doing something for an animal and I think that it’s creative and it’s fun and I mean they don’t know they’re doing therapy. I think that is the biggest thing that you don’t want them to think that they’re doing therapy.”

De beskriver att deras kollegor har svårt att få klienter att följa med från väntrummet in till arbetsterapin. Däremot brukar de barn som ska besöka arbetsterapeuten som har en hund, vara glada och uppspelta eftersom att de ser fram emot att få träffa hunden. Klienter som tidigare haft svårt att komma upp ur sängen på morgonen blir motiverade att gå upp när de vet att de får träffa hunden under dagen. Det framkommer även att klienter upplevs bli mer motiverade att delta i grupper när hunden är närvarande. Arbetsterapeuterna anser att klienter är mer motiverade att utföra aktiviteter med hunden eftersom att det är en ny behandlingsform och att de gillar hundar. De ser detta framförallt tydligt hos de klienter som har haft långvariga behandlingsperioder och redan prövat flertalet traditionella behandlingsmetoder.

Klienter får ta mer ansvar

Arbetsterapeuterna uppmärksammar att när de tar ett steg tillbaka och låter sina klienter ansvara för aktiviteter med hunden så ökar deras motivation till delaktighet i interventioner. Detta anses bero på att klienten får mer kontroll. Arbetsterapeuterna beskriver att de exempelvis introducerar klienten för aktiviteten samt hur de ska göra med hunden för att utföra aktiviteten. Sedan intar arbetsterapeuten en passivare roll och låter klienten ansvara för aktiviteten. Detta exemplifieras i nästkommande citat.

“You’re gonna get much better outcomes if the dog is engaging directly with the client and the therapist becomes invisible. It puts them in the driver seat, it gives people control...”

Skapar en tillåtande miljö

Hunden upplevs skapa en tillåtande miljö för klienter i interventioner vilket exempelvis bidrar till att klienter i hundens närvaro vågar utföra aktiviteter som är svåra för dem. Det framgår även att klienter ökar sina sociala interaktioner och börjar kommunicera med andra.

Får klienter att utföra aktiviteter som är svåra

Det framgår att klienter vågar utföra aktiviteter som är svåra för dem när hunden deltar i interventioner. Arbetsterapeuterna antar att detta beror på att klienters nervositet minskar då hunden inte upplevs döma eller ha några förväntningar på dem.

Resultatet visar att barn upplevs våga utföra aktiviteter som vanligtvis är svåra för dem, som exempelvis att läsa, när hunden är närvarande i interventionerna. Arbetsterapeuterna uppfattar då att barnen känner sig mer kompetenta i aktiviteterna. De antar att det beror på att klienter vet att hunden inte kommer att döma-, gå iväg från- eller skratta åt dem, vilket leder till att de litar på hunden. Arbetsterapeuterna antar att det faktum att hunden inte svarar tillbaka och att hunden blir nöjd oavsett hur eller vad klienterna gör påverkar dem på ett positivt sätt. Dessa erfarenheter uttrycks i följande citat.

“...they’re feeling good about themselves doing or accomplishing something and if they get it right or wrong it doesn’t matter ‘cause the dog is not gonna laugh at them. I mean a lot of these children, because of their disabilities they may be slow readers, they just realize that the dog is not gonna walk away from them and be like “you know what you’re doing”. I mean the dog doesn’t laugh at them or make fun of them and they know that and so they trust her [the dog]...”

De beskriver att hunden är bättre på att ge klienter tid att processera och lösa problem i aktiviteter. Detta eftersom att hunden inte ger förslag på hur de kan göra eller ger återkoppling på deras prestationer. Det medför att klienter får en möjlighet att göra misstag utan att det uppmärksammas som misstag. Det framgår även att hunden distraherar personer i omgivningen utanför arbetsterapilokalerna så att klienter får tid att utföra aktiviteter i deras egen takt såsom exempelvis att räkna pengar vid inhandling av varor till aktiviteter.

Bidrar till att klienter börjar kommunicera

Arbetsterapeuterna har uppmärksammat att klienter som tidigare inte kommunicerat med andra personer börjar kommunicera med hunden. De antar att hunden inbringar en känsla av trygghet hos klienter som gör att de vågar börja kommunicera. Klienter upplevs föredra att prata om tankar och känslor med hunden istället för med arbetsterapeuten. De antar att den ökade kommunikationen kan bero på att klienter inte ser hunden som en människa, att de gillar hundar, att hunden inte svarar klienten eller att hunden väcker positiva minnen. Följande

citat beskriver en arbetsterapeuts berättelse om hur en klient med trolig demenssjukdom, som inte haft begripliga konversationer med andra personer under en längre tid, börjar kommunicera med hennes hund. Detta antar arbetsterapeuten kan bero på att hunden väckt gamla minnen hos kvinnan.

“There was a client on the geriatric unit that had not said anything and she was wandering around the unit. She was very confused and probably have a diagnosis of Alzheimer’s. I went with the dog into the unit and she actually sat down on the floor and said “Doggy, doggy, puppy, puppy. Give me our paw” and the dog gave her its paw and she gave the dog a treat. So this is a woman who has not been saying anything and has not had any intelligent conversations with anybody, all of a sudden she saw the dog and got down on the floor and started playing with the dog.”

En utav arbetsterapeuterna berättar om att ett barn som haft svårigheter att utveckla talet säger sitt första ord till hunden, nämligen hundens namn baklänges, och detta sker redan inom en vecka efter barnets första möte med hunden. Det blir då tydligt att barnet blandar ihop bokstäver men ändå vågar öva mer på sitt tal i hundens än människors närvaro. Efter ungefär en månads träning pratar barnet ordentligt. Arbetsterapeuten antar att det kan bero på att barnet inte känner sig skrämmd eller hotad av hunden och därmed vågar prata i hundens närvaro.

Ökar sociala interaktioner

Arbetsterapeuterna uppmärksammar att klienterna uppvisar ökade förmågor att socialisera med- samt bygga upp relationer till andra när hunden är delaktig. Det faktum att hunden ägnar hela sin uppmärksamhet åt klienten gör enligt arbetsterapeuterna att de känner sig betydelsefulla. Hunden kan bidra till att klienter börjar våga känna tillit och närhet till någon annan. Detta antar arbetsterapeuterna leder till en meningsfull vänskap med hunden som sedan kan leda till att klienter vågar börja bygga upp ett förtroende till arbetsterapeuten. För barn med autism antar arbetsterapeuterna att hunden fungerar som ett medel för dem att nå klienten. De berättar även att klienter som tidigare inte interagerat med andra, efter flertalet interventioner med hunden, börjar ta ögonkontakt och pratar med andra personer om hunden. Arbetsterapeuterna upplever att klienter lättare kan relatera till dem när hunden är närvarande i interventioner vilket uttrycks i nästkommande citat.

“I have found that, with the dog, people are a lot more willing to let me into their space because they see me more as a human when I am with the dog and less of this hospital person who’s coming to ask them questions or you know poke them with a needle. So they can relate to me better as a therapist.”

Klienter upplevs tycka om att ha med hunden i gruppaktiviteter, där hunden fungerar som någon som underlättar kontakt och lättar upp stämningen i gruppen. Klienter som vanligtvis inte känner sig bekväma i grupper kan i hundens närvaro skratta tillsammans med de andra gruppdeltagarna när hunden gör något tokigt. Detta kan göra att de känner sig bekväma med varandra. Det anser arbetsterapeuterna bidrar till att de blir engagerade i aktiviteten och samarbetar som ett team. De ser även att hunden ger klienter positiv uppmärksamhet som gör att de vågar be om hjälp vid exempelvis inköp.

Ökad emotionell säkerhet

Hundens deltagande bidrar till en ökad emotionell säkerhet för klienter vilket exempelvis leder till att de med hjälp av hunden utvecklar en förståelse för sina egna och andras känslor.

Hunden upplevs även bidra till att klienter upplever en känsla av trygghet samt ökar deras självförtroende.

Bidrar till en känsla av trygghet

Hunden kan bidra till en känsla av trygghet då de alltid finns där för klienterna och de vet vad de ska göra tillsammans med hunden. Detta kan leda till en stabil tillvaro, något som vissa klienter sällan upplever i sina liv. Situationer som vanligtvis är skrämmande eller gör klienter nervösa upplevs mindre skrämmande i hundens närvaro vilket leder till att de är mer toleranta samt klarar av att utföra aktiviteter i dessa situationer. Detta framgår i nedanstående citat.

“She also couldn’t handle flushing toilets in public, they were just too loud. She would cover her ears and cry and all of that kind of stuff. But she was more likely to get in and go to the bathroom in public, flush the toilet, wash her hands and all of that kind of stuff if she had a dog with her.”

Arbetsterapeuterna uppmärksammar att sjukhusmiljön som vanligtvis kan upplevas som en kall och steril miljö känns mer varm, vänlig och hemtrevlig för klienter när hunden är närvarande. En arbetsterapeut, som arbetar inom psykiatrisk verksamhet, berättar hur hunden har hjälpt klienter som varit svårt deprimerade att våga öppna sig för hunden och komma ur sitt skal för att de upplevs börja känna sig trygga med hunden. För personer med schizofreni har hunden medfört att de upplever miljön mer verklig och konkret under perioder med hallucinationer. Detta antas bero på att de kan se och ta på hunden vilket gör att de förstår att hunden är verklig. Klienter berättar att de känner att hunden älskar dem oavsett vad de gör och att de känner att de inte behöver göra något för att få den kärleken, vilket uttrycks i följande citat.

”Patients have told me before that the dog loves them no matter what. Usually when they are remitted to the hospital they are at their lowest point and they don’t feel good about themselves and spending time with the dog who will just sit there and allowed them to pat it...”

Resultatet visar att hunden väcker olika minnen hos klienter vilket kan leda till en känsla av trygghet. Hunden kan exempelvis hos äldre klienter väcka minnen från förr som ger dem positiva minnen att tänka tillbaka till från när de var unga. Hunden kan likaså påminna klienter om egna husdjur hemma vilket arbetsterapeuterna antar ger klienter tröst. Samtidigt är det viktigt att observera att det kan bli känslösamt för klienter då de inte har möjlighet att träffa sitt husdjur som de längtar efter. De ser även att hundens medverkan i gruppaktiviteter leder till att gruppdeltagarna tänker tillbaka till tidigare grupptillfällen med hunden som de tillsammans kan minnas och skratta åt vilket ger en känsla av trygghet i gruppen.

Det framgår att då klienter känner sig trygga med hunden kan det påverka reaktioner i kroppen vilket ökar deras delaktighet i interventioner. Arbetsterapeuterna beskriver att somliga barn har positiva fysiologiska upplevelser av att ha en hund liggandes över sig eftersom det ger ett tryck över kroppen. Hos barn med spasticitet minskar denna efter att en hund fått ligga på deras kroppar vilket bidrar till att de kan göra aktiviteter de tidigare inte förmått att utföra. För barn med hyperaktivitetsproblematik bidrar trycket till att de blir lugnare och kan slappna av under en längre tid än de tidigare klarat av. Enbart hundens närvaro i interventioner bidrar till att dessa barn blir lugnare, vilket beskrivs i nästkommande citat.

“...his sensory behaviors decreased when he was with the dog. So he was really overstimulated, he used to wipe his pants, clap his hands repeatedly, wag his head, stretch, pinch and things like that. But when we worked with the dog he calmed those things.”

Hjälper klienter att utveckla förståelse för egna och andras känslor

Klienter som har svårt att förstå och känna empati utvecklar enligt arbetsterapeuterna en bättre förståelse för detta genom hundens deltagande i interventioner. Det framkommer att klienter som inte kan uttrycka sina känslor till andra börjar våga uttrycka dem till hunden. I behandlingssituationer med barn kan det vara lättare att använda hunden för att prata om barnets olika känslor och beteenden. Klienterna lär sig att hunden är en levande varelse genom att höra, lukta och känna på hunden. De förstår då att hunden precis som dem har egna känslor och kan relatera dessa känslor till hunden vilket antas bidra till att de förstår att även andra människor har egna känslor. Klienter lär sig att uttrycka samt förstå sina egna och andras känslor genom att de vid behandlingstillfällen med hunden får öva på att läsa av och tolka hundens icke-verbala beteenden. Sedan kan de dra paralleller till hur de själva uttrycker hundens känslor, vilket åskådliggörs i citatet nedan.

“I do a lot of groups with the dog, with folks about emotional identification. One of the coolest things is that the dog has a very expressive face so I can teach a lot about the dog’s non-verbal behaviors, the different looks on the dog’s face and have people try and interpret it. People are able to relate to the dog in ways they can’t relate to me or other people.”

Det framkommer att en klient som tidigare inte sett andra människor som levande varelser, utan mer som hindrande objekt i hennes miljö, succesivt börjar få en förståelse för att andra människor har egna känslor. Efter interventioner med hunden under en två-års period är hon numera glad när hon kommer till behandlingstillfällena, tar ögonkontakt och pratar med receptionisten samt kramar om hunden och arbetsterapeuten när de hämtar henne i väntrummet. Detta antar arbetsterapeuten kan bero på att klienten upplevde en emotionell säkerhet i hundens närvaro.

Ger ökat självförtroende

För de klienter som är i stort behov av stöd i vardagen ser arbetsterapeuterna att när de får ta hand om hunden ökar deras tilltro till de egna förmågorna samt deras självförtroende. Detta har arbetsterapeuterna uppmärksammat speciellt i matlagningsgrupper med äldre klienter där de exempelvis får laga mat till hunden, vilket följande citat beskriver.

“Being able to nurture is so meaningful especially for a lot of the geriatric folks that I work with. They have lost the ability and really depend on other people for so many things and for them to be able to create and to give something and take care of something else makes such a difference for them. They’re feeling competent and increasing self-efficacy which lots of times they don’t have because they’ve lost so much. “

Det faktum att klienter får lära sig om hundar och då kan ta hand om hunden bidrar till att de får göra någonting för någon annan. Den ökade kunskapen om hundar gör att klienter kan lära andra personer någonting om hundar och dess skötsel vilket verkar bidra till ökat självförtroende. Klienterna antas även få en positiv känsla av att de vet mest om hunden när de är tillsammans med andra människor.

Diskussion

Metoddiskussion

En kvalitativ metod anses ha varit nödvändig eftersom syftet var att få fram ny kunskap om arbetsterapeuternas kliniska erfarenheter kring ämnet. Valet av en induktiv ansats anses ha bidragit till att ett öppet synsätt behölls genom intervjuerna och analysen. Datainsamling utifrån öppna frågor kring frågeområden anses ha resulterat i ett rikare intervjumaterial då arbetsterapeuterna fått beskriva sina egna erfarenheter utan större påverkan från den de blev intervjuade av (16, 18). Det kan dock ha bidragit till att det stundtals varit svårt att bibehålla fokus på syftet. Viss påverkan sker alltid vid kvalitativa intervjuer och det samspel som uppstår vid intervjutillfällena ses som en viktig del av datainsamlingen (20).

Arbetsterapeuterna valdes ut genom ett rekommenderat urval (20) med hjälp av en kontaktperson. Denna typ av urval kan ha haft en negativ påverkan då lämpliga arbetsterapeuter kan ha försummats. Det kan även ha haft en positiv påverkan då denna typ av urval enligt litteraturen kan vara användbar vid kvalitativa studier där fokus är att välja de deltagare som kan tillföra mest relevant kunskap (20). Då endast fem arbetsterapeuter valde att delta i föreliggande studie fanns ingen möjlighet att genomföra ett urval bland dessa. Dock bidrog deltagarna likväl med en heterogen kunskap utifrån olika verksamhetsområden vilket anses ha bidragit till ett rikt material till föreliggande studie.

Författarna anser att en provintervju kunde ha genomförts för att kontrollera frågorna och intervjuteknik vilket kunnat öka förutsättningarna för att få ut mer relevant kunskap av den första intervjun. Materialet från första intervjun ansågs dock vara tillräckligt rikt för att inkluderas i föreliggande studie.

Det faktum att arbetsterapeuterna valt och tycker om att arbeta med hundar, kan ha påverkat deras sätt att se på interventioner och resultat hos sina klienter. Detta kan ha bidragit till att de haft svårigheter att beskriva negativa erfarenheter kring hundens betydelse. Det faktum att författarna själva har ett stort intresse för både hundar och dess användande i arbetsterapeutiska metoder kan ha påverkat resultatet både positivt och negativt. En positiv aspekt är att författarna kan ha uppmuntrat arbetsterapeuterna att berätta mer om ämnet och olika klientexempel vilket enligt litteraturen kan ha lett till ett rikare material (19). En negativ aspekt är dock att det kan ha resulterat i att författarna vid några tillfällen haft en mer subjektiv syn där fokus från syftet samt viss värdefull information kan ha förlorats. Intervjuerna påverkades även av de arbetsterapeuter som var pratsamma och svåra att styra tillbaka till ämnet samt av de som kände att de ville vara till lags och ge korrekt information, vilket enligt litteraturen kan vara svårt att hantera för ovana intervjuare (20). De arbetsterapeuterna som gärna ville vara till lags upplevdes efterhand berätta mer om sina erfarenheter utan att tänka på svarets relevans. Detta antar författarna kan ha berott på att de öppna frågorna bidrog till att intervjun upplevdes mer som ett samtal.

Vid samtliga intervjutillfällen var samma författare huvudansvarig för intervjuerna och den andra författaren bistod med följdfrågor. Denna uppdelning gjordes då en av författarna kände sig osäker över att föra intervjuer på engelska. Detta kan ha haft en positiv påverkan på datainsamlingen då författarna kunnat fördjupa sina kunskaper inom respektive uppgift vilket kan ha bidragit till ett rikare material. En negativ aspekt var att detta även kan ha hämmat utvecklingen av intervjutekniker då de inte fått prova på varandras roller vilket kunnat medföra bättre insikt i hur olika faktorer påverkade intervjusituationerna. Att intervjuerna fördes på engelska, vilket inte är författarnas modersmål, har troligtvis påverkat förmågan att ställa fördjupande följdfrågor.

Att använda Skype som intervjumetod, framför den mer förekommande telefonintervjun för intervjuer på distans, bidrog till att författarna och arbetsterapeuterna kunde läsa av varandras ansiktsuttryck och kroppsspråk. Detta ledde till att intervjuerna upplevdes lättsamma samt att arbetsterapeuterna kändes avslappnade. Detta kan ha berott på att majoriteten av arbetsterapeuterna valde att utföra intervjuerna i deras hemmiljö. Detta styrks även av litteraturen som påvisar att det kan ha bidragit till att de kände sig trygga i intervjusituationen (20, 21). Bortsett från det faktum att det vid några tillfällen uppkom störningar i intervjuerna, på grund av problem med internetuppkoppling, anses användandet av Skype vara en bra metod vid kvalitativa intervjuer.

Då de första två stegen i analysen utfördes på engelska finns risk för eventuella språkliga samt kulturella missförstånd. Metaforer och normer kan ha misstolkats vilket kan ha påverkat förståelsen av innebörden i materialet (19). Den översättning som sedan gjordes kan till viss grad ha påverkat resultatet, dock gjordes ständig återkoppling till originalmaterialet på engelska vilket anses ha minimerat denna påverkan. Om översättningen skett tidigare i analysprocessen antas viktig information riskerats att gå förlorad och troheten till materialet hade då kunnat försummas. Att citaten behölls på engelska bidrog till att troheten till materialet behölls. Då det endast var fem arbetsterapeuter som medverkade i studien anser författarna att fler informanter troligtvis hade gett ett rikare material samt bidragit till att mättnad eventuellt uppnåtts (22). Under hela analysprocessen har författarna arbetat tillsammans alternativt korekturläst materialet samt ständigt återgått till originalmaterialet för att säkerställa kvaliteten. Tillförlitligheten i materialet kan på detta sätt bidra till ökad styrka av resultatet.

Resultatdiskussion

Hunden motiverar klienter till ökad delaktighet i interventioner genom att de bland annat gör aktiviteterna mer meningsfulla. Det framgår även att klienter får mer motivation och därmed utför fler repetitioner för hunden än vad de vanligtvis gör. Detta resultat stöds av litteratur som beskriver att klientens delaktighet i aktiviteter styrs av deras intresse till engagemang i aktivitet (1). Hundens deltagande i aktiviteterna skulle kunna jämföras med skapande aktiviteter som medel för att hitta klienters motivation till aktivitet (10).

De klienter som tidigare prövat flertalet traditionella behandlingsmetoder blir mer motiverade att utföra aktiviteter med hunden då det är en ny behandlingsform. Litteraturen stödjer detta resultat då det i Remotivation Process (23) tas upp att det kan vara fördelaktigt att introducera en ny aktivitet för klienten då det kan väcka deras motivation samt minska risken att de misslyckas med något de tidigare klarat av att utföra (23). Den ökade motivationen som beskrivs i resultatet skulle kunna förklaras av litteraturen genom att hunden tillfredsställer vad Maslow (10) kallar det basala behovet av gemenskap hos klienten, där behov av gemenskap bland annat innebär en tillfredsställelse i mänskliga relationer (10). Här skulle relationen med hunden kunna jämföras med en tillfredställande relation med någon annan individ.

I litteraturen beskrivs att skapande aktiviteter som är roliga att utföra samt ger glädje upplevs meningsfulla och kan leda till att klienter glömmer bort tid och rum i aktivitet (10). Hundens betydelse skulle då kunna jämföras med effekterna av dessa skapande aktiviteters påverkan på delaktigheten i interventionerna då hunden lockar klienterna att utföra aktiviteter. En studie beskriver att barn med funktionshinder uppger att de känner delaktighet i aktiviteter om den var rolig och om de gjorde saker tillsammans med andra (24). I föreliggande studie framkommer att den ökade delaktigheten kan bero på klienters ökade ansvar över

aktiviteterna. Även Melin (25) resonerar kring att personers ökade inflytande kan påverka känslan av delaktighet i aktivitet (25). Utifrån de aspekter som uppkommit i resultatet samt litteraturen anses det därav kunna vara användbart att använda hunden för att motivera klienter till ökad delaktighet i interventioner.

Klienter utför aktiviteter som är svåra för dem när hunden deltar i interventioner vilket arbetsterapeuterna antar beror på att klienters nervositet minskar då de upplever att hunden inte har några förväntningar eller dömer dem. MoHO (1) beskriver att en stödjande social miljö samt intressen hos klienten påverkar viljekraften till aktivitetsutförande (1). Dessa faktorer skulle kunna vara bidragande orsaker till att klienter är mer motiverade till att utföra de aktiviteter med hunden som annars upplevs som för svåra. I föreliggande studies resultat poängteras även att hunden kan vara bättre än arbetsterapeuterna på att ge klienter tid till att processera och lösa problem i aktivitet. I litteratur nämns det att ett arbetsterapeutiskt tillvägagångssätt enligt International Relationship Model (26) är att guida klienter till att själva få lösa problem i aktiviteter (26). Inom pedagogiken nämns att få tillfälle att experimentera och att våga misslyckas anses vara viktiga delar av lärandet samt för personlig utveckling (27). Dessa aspekter skulle kunna styrka vikten av att hunden låter klienter lösa problem i sin egen takt utan att avbryta klienters tankeprocess.

Klienter som tidigare inte kommunicerat med andra börjar kommunicera med arbetsterapeutens hund. Detta stöds i litteraturen som beskriver att barn med autism efter behandling med Animal Assisted Therapy (AAT) ökade sina sociala-, kommunikativa- samt språkliga förmågor. Där beskrivs det även att djur kan fungera som en initial drivkraft för att stödja dessa klienter i sociala interaktioner (28). En studie visar på att hundars närvaro antas bidra till att personer ökar sociala interaktioner med andra människor samt att par som är hundägare har bättre sociala relationer med varandra än par som inte har hund (4), vilket även framkom i föreliggande studies resultat. Dessa aspekter som framkommit i resultatet av föreliggande studie skulle kunna förklara varför arbetsterapeuternas klienter har lättare än tidigare till att börja kommunicera samt bygga sociala relationer med andra människor. Det kan därav vara av vikt att använda hundar i arbetsterapeutiska interventioner för klienter med sociala svårigheter. Hundens deltagande i interventioner anses kunna vara användbara för att skapa en tillåtande miljö för klienter.

Hundens närvaro bidrar till att klienter upplever en känsla av trygghet genom att hunden påverkar miljön i en positiv riktning. Hasselkus (29) tar upp aspekten om betydelsen av klienters hemmiljö då det är en plats de har en relation till, de har positiva minnen därifrån samt är en miljö de känner sig trygga i. Att komma till en sjukhusmiljö blir därför en stor kontrast eftersom det är en miljö klienter troligtvis inte har någon relation till. Där förlorar de sina vanliga rutiner och dagliga aktiviteter samt befinner sig i miljöer som kan hindra klienter från att leva ett självständigt liv. Vid boende på institution saknar därför klienter ofta känslan av hem, familj och trygghet (29). Arbetsterapeuterna i föreliggande studie menar att hundens närvaro i exempelvis sjukhusmiljöer gör miljön mindre skrämmande och mer hemtrevlig, vilket leder till att klienter känner sig trygga. Detta bekräftas även i litteratur som beskriver att när klienter är trygga i den miljö aktiviteten utförs i ger detta stöd för att underlätta aktivitetsutförandet (1, 29). Litteraturen beskriver även att djur kan fungera som en drivkraft som bidrar till att klienter blir mer toleranta i terapeutiska miljöer (28). Resultatet i föreliggande studie påvisar därav att hundens närvaro anses kunna ha en viktig roll för klienters upplevelse av en trygg miljö i interventioner.

I resultatet i föreliggande studie framkom betydelsen av hundens närvaro som en lugnande effekt samt minskad spasticitet vilket även skulle kunna jämföras med ett bolltäckes egenskaper. Enligt en studie bidrar bolltäckets tyngd till ett behagligt tryck över kroppen och hjälper till att tydliggöra kroppens gränser vilket medför att klienter känner sig trygga (30). Enligt Uvenäs Moberg (31) har oxytocin (lugn- och ro hormonet) påverkan på det parasympatiska nervsystemet vilket exempelvis minskar produktionen av stresshormoner och sänker blodtrycket. Oxytocin frigörs av bland annat social samvaro, trygghet och beröring (31). Att få möjlighet att beröra och bli vidrörd av en hund frisätter oxytocin hos klienter som kan minska oro och leda till ökad trygghet hos klienter (2, 28, 31). Dessa erfarenheter av att ha en hunds tryck över kroppen kan därav antas betydelsefulla för klienter i arbetsterapeutiska interventioner.

Klienter som har svårigheter med att förstå sina egna och andras känslor kan utveckla en förståelse för dessa genom hunden. Enligt litteraturen beskrivs autistiska barns svårigheter med att förstå hur andra människor tänker och känner (28, 32) men att vissa klienter kan ha lättare att relatera till hunden (28). Hundar kommunicerar nämligen inte med ord utan de uttrycker sina känslor med hjälp av sitt kroppsspråk och detta kan anses vara en av orsakerna till att klienter med autism spektrumstörning lättare kan relatera till hunden. Hunden kan därav vara användbar för att bidra med en ökad emotionell säkerhet för vissa klienter med autism i arbetsterapeutiska interventioner.

När klienter får ta hand om hunden ökar deras tilltro till sina förmågor samt deras självförtroende. I litteraturen beskrivs att de klienter som på grund av skada/sjukdom och är beroende av andra personer kan uppfatta sig som misslyckade och odugliga då de inte längre känner sig behövda i samhället (10). Att få ta hand om en hund kan då bidra till att klienterna känner sig behövda av någon annan och skulle kunna förklara klienternas ökade självförtroende. Det kan därav anses lämpligt att använda hunden för att öka den emotionella säkerheten hos klienten i arbetsterapeutiska interventioner.

De har nästan inte framkommit några negativa aspekter av hundens betydelse för klienter i föreliggande studies resultat. Detta antas bero på att arbetsterapeuterna endast väljer att inkludera hunden i arbetsterapeutiska interventioner efter att de först kontrollerat att klienten inte är allergisk eller rädd för hundar samt att de har ett hundintresse. Det kan vara orsaken till att arbetsterapeuterna nästan uteslutande berättat om positiva erfarenheter om hundens betydelse för deras klienter.

Utifrån föreliggande studies resultat kan det påvisas att arbetsterapeuter kan dra nytta utav de aspekter som framkommit kring hundens betydelse för klienter i arbetsterapeutiska interventioner. Några aspekter som skulle vara intressanta att studera vidare är att undersöka hur klienterna själva skulle beskriva sina erfarenheter av hundens betydelse i de arbetsterapeutiska interventionerna. Det skulle även vara värdefullt att undersöka resultatet av liknande interventioner med och utan hund, för att få mer kunskap och vetenskapliga belägg gällande hundens effekt på klienters aktivitetsutförande samt att ta reda på om resultaten av interventionerna har långvariga effekter.

Slutsats

Vårdhundar i Sverige skulle enligt resultatet i föreliggande studie kunna användas inom fler verksamhetsområden än de gör i dagsläget. Exempel på verksamheter skulle kunna vara psykiatri, skola samt barn- och ungdomshabilitering. En klientgrupp som skulle kunna gynnas av hundens delaktighet i interventioner är klienter med autism spektrumstörningar.

Det finns dock en del aspekter att beakta innan beslut tas om att använda hund inom arbetsterapi. Detta kan exempelvis innefatta att undersöka lagar och bestämmelser gällande arbete med hund samt att se över verksamhetens hygienkrav. En annan viktig aspekt är att allergier och rädslor för hundar kan vara vanligt förekommande hos klienter och deras anhöriga, vilket bör tas hänsyn till. Arbetsterapeutens arbete med hund är dock tidskrävande och förutsätter att arbetsterapeuten kan hantera både klient och hund samtidigt. De bör även ha förmågan att kunna uppmärksamma att både klient och hund mår bra under dessa interventioner.

Arbetsterapeuterna beskriver att hunden bidrar till att öka klienters delaktighet i arbetsterapeutiska interventioner. Detta genom att de ökar deras motivation, gör aktiviteterna meningsfulla samt bidrar till en tryggare social och emotionell miljö. För att dessa effekter ska möjliggöras förutsätts att hundar är eller kan bli ett intresse hos klienten.

Referenslista

1. Kielhofner G. Model of human occupation: theory and application. 4 th ed. Baltimore:Williams and Wilkins; 2008.
2. Motooka M, Koike H, Yokoyama T, Kennedy N L. Effect of dog-walking on autonomic nervous activity in senior citizens. *Med J Aust*; 2006;184(2):60-3.
3. Allen K, Blascovich J, Mendes WB. Cardiovascular reactivity and the presence of pets, friends, and spouses: The truth about cats and dogs. *Psychosom Med*. 2002;64(5):727-39.
4. McNicholas J, Collis GM. Dogs as catalysts for social interactions: Robustness of the effect. *Br J Psychol*. 2000;91(1):61-70.
5. Forsynth K, Kielhofner, G. The model of human occupation: integrating theory into practice and practice into therapy. In: Duncan EAS, editor. *Foundations for practice in occupational therapy*. 4 ed. Edinburgh: Churchill Livingstone; 2006. s.69-108.
6. Creek J, Lougher L. *Occupational therapy and mental health*. 4 th ed. London: Churchill Livingstone, 2008.
7. Eklund M, Leufstadius C. Time use among individuals with persistent mental illness: Identifying risk factors for imbalance in daily activities. *Scand J Occup Ther*; 2008;15(1):23-33.
8. Christiansen CT, Elizabeth A. *Introduction to occupation: the art and science of living: new multidisciplinary perspectives for understanding human occupation as a central feature of individual experience and social organization*. 2 ed. Upper Saddle River, N.J.: Pearson Health Science, 2010.
9. Fisher AG, Nyman A. OTIPM: En modell för ett professionellt resonemang som främjar bästa praxis i arbetsterapi. FOU-rapport 07. Stockholm: Förbundet Sveriges Arbetsterapeuter; 2007.
10. Eklund M, Gunnarsson B, Leustadius C. *Aktivitet och relation – mål och medel inom psykosocial rehabilitering*. Lund: Studentlitteratur AB, 2010.
11. Beck-Friis B, Strang P, Beck-Friis A. *Hundens betydelse i vården: erfarenheter och praktiska råd*. 1. uppl. Stockholm: Gothia; 2007.
12. Höök I. *Hund på recept: den professionella vårdhunden*. 1. uppl. Stockholm: Gothia; 2010.
13. Fairman SK, Huebner RA. Service dogs: A compensatory resource to improve function. *Occup Ther Health Care*. 2000;13(2):41-52.
14. Kovács Z, Kis R, Rózsa S, Rózsa L. Animal-assisted therapy for middle-aged schizophrenic patients living in a social institution. A pilot study. *Clin Rehabil*. 2004;18(5):483-6.

15. Velde BP, Cipriani J, Fisher G. Resident and therapist views of animal-assisted therapy: Implications for occupational therapy practice. *Aust Occup Ther J.* 2005;52(1):43-50.
16. Malterud K. *Kvalitativa metoder i medicinsk forskning: en introduktion.* 2. uppl. Lund: Studentlitteratur; 2009.
17. Andersson B. *Som man frågar får man svar: en introduktion i intervju- och enkätteknik.* Stockholm: Rabén & Sjögren; 1985.
18. Lantz A. *Intervjumetodik.* 2., [omarb.] uppl. Lund: Studentlitteratur; 2007.
19. Patel R, Davidson B. *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning.* 3., [uppdaterade] uppl. Lund: Studentlitteratur; 2003.
20. Kvale S, Brinkmann S. *Den kvalitativa forskningsintervjun.* 2. uppl. Lund: Studentlitteratur; 2009.
21. Novick G. Is there a bias against telephone interviews in qualitative research? *Res Nurs Health.* 2008;31(4):391-8.
22. DePoy E GL. *Forskning- en introduction.* Lund: Studentlitteratur; 1999.
23. Kielhofner G. *A user's manual for remotivation process: progressive intervention for individuals with severe volitional challenges.* University of Illinois at Chicago. Dept. of Occupational Therapy. 2003.
24. Heah T, Case T, McGuire B, Law M. Successful participation: The lived experience among children with disabilities. *Can J Occup Ther.* 2007;74(1):38-47.
25. Gustavsson A, editor. *Delaktighetens språk.* Lund: Studentlitteratur; 2004.
26. Taylor RR. *The intentional relationship [Elektronisk resurs]: occupational therapy and use of self.* Philadelphia: F. A. Davis Company; 2007.
27. Säljö R. *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv.* 2. uppl. Stockholm: Norstedts; 2010.
28. Fine AH, editor. *Handbook on animal-assisted therapy: theoretical foundations and guidelines for practice.* 3. ed. London: Elsevier/Academic Press; 2010.
29. Hasselkus BR. *The meaning of everyday occupation.* Thorofare, NJ: Slack; 2002.
30. Aremyr G. *Bolltäcke och värmedynor som behandlingsredskap till personer med demens - vårdpersonals erfarenheter.* Magisteruppsats. Göteborgs Universitet. 2002.
31. Uvnäs Moberg K. *Lugn och beröring: oxytocinets läkande verkan i kroppen.* Stockholm: Natur och kultur i samarbete med Axelsons gymnastiska institut; 2000.
32. Case-Smith J, O'Brien JC, editors. *Occupational therapy for children.* 6. ed. Maryland Heights, Mo.: Mosby/Elsevier; 2010.